

nebyly povinny, aby si zjednaly souhlas berní správy ke svému zrušení, neboť může se na příklad státi, že jde o podnik, jehož nabytí nynější majitel od předchůdce, jemuž byla dávka z majetku předepsána a za kterou do jisté míry ručí nový nabyvatel (§ 8 druhý odst. zákona č. 134/1920).

Musí proto býti berní správě v každém případě zrušení společnosti umožněno, aby zařídila čeho třeba k zajištění dávky. A k tomu směřuje právě zákonný předpis vytyčený. Usnesení rekursního soudu hovoří tedy zákonu. —r.

Opověď firmy k zápisu do obchodního rejstříku, v níž se oznamuje převod dosavadního závodu, třeba pod jinou firmou, musí býti spolupodepsána majitelem převedeného závodu a převedli-li závod dědicově, musí smlouva býti pozůstalostně schválena.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 23. září 1925 R I 743/25. Obchodní soud v Praze Firm 8665/25.)

X opovídá firmu k zápisu do obchodního rejstříku, uvedl v žádosti, že převzal dosavadní podnik Z a spol. a připojil postupní smlouvu.

Soud rejstříkový vrátil opověď s příkazem, aby byla v ověřené formě spolupodepsána veřejným společníkem zaniklé firmy Z a dědičkou po zemřelém druhém její společníku a aby k opovědi připojená smlouva postupní byla pozůstalostním soudem schválena.

Stížností proti usnesení tomu rekursní soud nevyhověl, neboť i když se jedná o převzetí závodu bez firmy musí opověď býti schválena soudem pozůstalostním, poněvadž závod, jehož stěžovatel nabytí smlouvou třeba i bez dosavadní firmy jest součástí pozůstalostního majetku zemřelého společníka, který měl nárok na podíl při zrušení společnosti z tohoto závodu připadající, pročež nelze bez svolení pozůstalostního soudu s tímto majetkovým kusem do pozůstalosti patřícím disponovati.

Dovolacímu rekursu nejvyšší soud nevyhověl. Odůvodnění:

Zápis firmy do obchodního rejstříku může býti povolen — jsou-li dány i ostatní podmínky — jen tehdy, vykáže-li opovídatel, že provozuje obchodní závod určitého rozsahu.

Rekurent uvedl v opovědi, že převzal podnik firmy Z a spol., který bude provozovati pod vlastní firmou »Chemická továrna Ing. X.« Podnik stěžovatelův jest tedy totožným s oním, který dle zápisu v obchodním rejstříku dosud jest provozován jiným vlastníkem pod jinou firmou. Vejde-li tato okolnost ať již způsobem jakýmkoli ve známost soudu vedoucího obchodní rejstřík, musí tento soud působiti k tomu, aby ona nesrovnalost byla odstraněna. K tomu vede dvojitá cesta: buď vyzve, aby dosavadní majitelé závodu opověděli výmaz firmy, která bez závodu nemůže dále trvati, po případě současně i nového nabyvatele závodu, aby opověděli svoji firmu k zápisu do rejstříku, anebo shledá-li soud, že převod závodu není dosud definitivně proveden, poněvadž platnost smlouvy závisí na splnění určité podmínky, tak jako v tomto případě, kde se jí má dostati pozůstalostního schválení dosud nevykázáno, vrátí opověď nového nabyvatele závodu k zápisu jeho nové firmy, pod kterou hodlá provozovati podnik, jehož dosud právoplatně nenabytí, k příslušnému doplnění předložením dokladu, že přecházka vadící konečnému nabytí závodu a tudíž i jeho provozu odpadla.

Rejstříkový soud nemohl se ovšem rozhodnouti než pro tuto druhou alternativu a nařídil-li současně, aby byla opověď v ověřené formě spolupodepsána dosavadními společníky, od nichž opovídatel závod převzal, učinil tak patrně za tím účelem, aby způsobem v § 22 min. nař. z 9./3. 1863 č. 27 ř. z. stanoveným byl prokázán jejich souhlas k zápisu nové firmy pro opovídatel na základě provozu podniku jim náležejícího. Postup ten odpovídá zákonu. —r.

Osoba, již byl dle § 8 řádu o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916 č. 207 ř. z. zřízen prozatímní podpůrce, není podrobena omezení § 4 odst. 2 téhož řádu, že totiž může jen ústně před soudem za podmínek § 569 obč. zák. činiti poslední pořízení.

Může osoba taková platně testovati před notářem?

Dle tvrzení stěžovatele byl zůstavitel těžce tělesně i duševně chorý a těžký morfinista.

Jde předem o to, zda osoba, již byl dle § 8 řádu o zbavení svéprávnosti zřízen prozatímní podpůrce, jest tímto opatřením podrobena také omezení § 4 odst. 2 téhož řádu stanovenému, že totiž může jen ústně před soudem za podmínek § 569

obč. zák. činiti posl. pořízení. Rekursní soud správně zodpověděl tuto otázku záporně. Dle § 9 a § 4 odst. 3 cit. řádu má prozatímní podpůrce práva a povinnosti poručníka. Ale poručník není po zákonu oprávněn, aby za poručenec činil poslední pořízení nebo při něm působil (§§ 564—569 obč. zák.). Proto zřízení prozatímního podpůrce nedotýká se vyšetřovancovy způsobilosti pořizovati na případ smrti. Aby ona omezená způsobilost měla nastati, musilo by to býti v § 8 až 11 cit. řádu výslovně stanoveno. Tato omezená způsobilost pořizovací nastává teprve výrokem o zbavení svéprávnosti. Kdyby opačně stanovisko stěžovatelovo bylo správné, byla by zvrácena nejpodstatnější zásada, na níž jest vybudován řád o zbavení svéprávnosti. To by vlastně již každý předem, to jest po případě již učiněním návrhu na zbavení svéprávnosti, byl de fakto zbaven svéprávností, a šlo by pak v dalším řízení vlastně o obnovení svéprávnosti (Věst. min. sprav. 1916 č. XIII) a přece dle vysvětlivek k řádu o zbavení svéprávnosti bylo účelem zákona, aby se zabránilo názoru, že ten, kdo má býti zbaven svéprávností, jest jen předmětem vyšetřování a aby se vyšetřovanci poskytla úplná právní ochrana proti neospravedlněnému odejmutí nebo omezení způsobilosti jednati. Prozatímní podpůrce zřizuje se mu pak pouze v jeho vlastním zájmu a k ochraně těchto zájmů zásadně nepatří omezení způsobilosti pořizovací. Tomu dal zákon sám jasný výraz; v § 4 cit. řádu teprve osoba svéprávnosti pro duševní chorobu neb slabomyslnost částečně již zbavená, a nikoliv osoba, jejíž duševní stav se teprve vyšetřuje, jest ohledně způsobilosti pořizovací na roveň postavena dospělému nezletilci ve věku do 18 let. Ježto pak v tomto případě k zbavení svéprávnosti vůbec nedošlo, nebylo třeba, aby notář, sepisuje dle § 70 not. řádu protokol o ústním pořízení, připojil k němu po rozumu § 569 obč. zák. výsledky příměření pátrání, zda projev poslední vůle děje se volně a s uvážením.

K vůli úplnosti se podotýká, že nelze přisvědčiti ani tomu názoru stěžovatelovu, že v případě § 4 odst. 2 cit. řádu není testament před notářem zřízený na roveň postaven soudnímu testamentu. Tímto paragrafem není omezen předpis § 70 not. řádu o rovnocennosti testamentu před notářem zřízeného a testamentem soudním.

Poslední pořízení ze dne 27. ledna 1925, o něž jde, má všechny náležitosti notářského pořízení. Jest ovšem pravda, že i notář jako soukromá osoba může býti obyčejným svědkem testamentárním. Ale tomu v přítomném případě nebylo. Dbáno bylo všeobecných předpisů o úřadování notářů (hlava IV. not. řádu) i předpisů § 73 a 68 not. ř. a §§ 587 a násl. obč. zák. Protokol jest též podepsán notářem ve výslovné vlastnosti jeho jako notář, opatřen úřední jeho pečeti a byl uložen na notářství (§§ 74, 91, 96, 110 a násl. not. ř.). Že v úvodě notář Dr. K. se označuje za svědka testamentárního, nevádí. Stěžovatel přehlíží, že za slovy: »... jsem byl dožádán, abych byl svědkem jeho ústního posledního pořízení,« stojí ještě slova: »... a to notářsky osvědčil.«

Jde tedy o notářské pořízení formálně bezvadné a nevztahuje se proto na ně předpis § 586 obč. zák. a právem nižší soudy zamítly návrh na výslech testamentárních svědků dle tohoto paragrafu.

Nemohlo býti proto dovolací stížnosti vyhověno.

Mínil-li stěžovatel napadati toto pořízení z důvodu hmotněprávního, jest jeho věcí, aby po rozumu § 566 obč. zák. cestou sporu prokázal, že poslední jest jeho věcí, aby po rozumu § 566 obč. zák. cestou sporu prokázal, že poslední pořízení stálo se ve stavu vylučujícím způsobilost k testování.

K vývodům stěžovatelovým se podotýká ještě, že předpis § 4 odst. 2 řádu o zbavení svéprávnosti týká se jen osob pro duševní chorobu neb slabomyslnost částečně svéprávnosti zbavených, nikoliv též osob, u nichž jsou důvody v § 2 téhož řádu uvedené.

Rozhodnutí nejv. soudu v Brně 3. listopadu 1925 č. j. R 915/25—I. R. v. z. s. Doležal.

Ze souboru legislativy a judikatury.

Nákl. knihtiskárny Štursa, Kraut a spol. v Brně, Kopečná 4.

Oddělení judiciální.

Nabyvatel nemovitosti jest oprávněn domáhati se na odstoupitel, by provedl výmaz knihovního dluhu, jenž nebyl nabyvatelem převzat. Není třeba, by nepřevzetí dluhu bylo výslovně ve smlouvě uvedeno, jen když dluh nebyl vyúčtován v odstoupní ceně.

Tim, že se nabyvatel hypoteky nepřesvědčil z knih o hypotečním dluhu, nepomíjí osobní dluh posavadního držitele a nepřechází na nabyvatele.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4193.

(Rozh. ze dne 30. září 1924, Rv. II. 370—24.)

Předpisu § 452 obč. zák. není vyhověno, označen-li předmět, nedopouštějící odevzdání z ruky do ruky, nápisem francouzským, stalo-li se tak v Kolíně. Zástavní právo tu nevznikne.

Uveřejněno: Právník 1925, str. 443.

Odevzdání listiny, prokazující zastavení, nestačí zpravidla k symbolickému odevzdání zastavených věcí. Připevnění známek není pouhou opatrností, nýbrž podmínkou vzniku zástavního práva, nestalo-li se odevzdání žádným znamením jiným a to nejen v poměru k třetím osobám, nýbrž i v poměru k zastaviteli.

Úpadková podstata není tímž právním podnětem jako úpadek.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4181.

(Rozh. ze dne 24. září 1924, Rv. II. 440—24.)

Vykonavatel poslední vůle nemá vlivu na zjištění pozůstalostního jmění v pozůstalostním řízení (inventurou). Ani odkazovníku nepřísluší v zásadě účast při řízení inventáře.

Vykonavatel poslední vůle nemůže učiniti návrh na oddělení pozůstalosti dle § 812 obč. zák.

Ku oddělení pozůstalosti ve smyslu § 812 obč. zák. nestačí, že dědici jsou největšími dlužníky pozůstalosti a že spravují pozůstalost neobezřetně.

Okolnost, že pozůstalostní jmění nevystačí ku krytí všech odkazů, není na závadu, by pozůstalost nebyla odevzdána dědicům.

Potvrzení ohledně knihovního převodu odkázané nemovitosti (§ 178 nesp. řiz.) lze vydati teprve po odevzdání pozůstalosti.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4179.

(Rozh. ze dne 24. září 1924, R I. 278—24.)

Byla-li komu povolena zápůjčka s ujednáním, že mu vyplacena bude v dluhopisech moučně půjčky počítané v ceně nominální, při čemž se vypůjčitel zřekl námitky nevyplacené valuty, nemůže se na zápůjčitel domáhati zrušení smlouvy o zápůjčku a zástavního práva pro ni zřízeného jen ohledně částky, rovnající se diferenci kursu dluhopisů s jejich nominální cenou, poněvadž pro nicotnost lze zrušiti jen smlouvu celou.

Uveřejněno: Česká advokacie 1925, č. 452.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1925, Rv. I. 267—25.)

Dala-li při bezdůvodném odporu otcově proti dceřině sňatku věno a výbavu sňatek uzavírající dceři matka sama, může tato podle § 1042 obč. zák. polovici vynaložené sumy požadovati náhradou na manželi svém (otci nevěstině).

Uveřejněno: Soudcovské listy 1925, č. 561.

(Rozh. ze dne 11. února 1925, Rv. I. 1884—24.)

Vlastník domu ručí za poranění způsobené pádem zvětralé cihly z římsy domovní.

Uveřejněno: Juristenzeitung, 1925, čís. 518.

(Rozh. ze dne 17. března 1925, Rv. I. 241—25.)

Firemní dodatek »doktor« lze připustiti jen tehdy, nabyvali ho osoba, jejíž jméno jest součástíkou firmy, na některé tuzemské vysoké škole, neb byl-li její titul doktorský, dosažený v cizině, nostrifikován.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4203.

(Rozh. ze dne 1. října 1924 R. I. 790—24.)

Společenstva výdělková a hospodářská (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4273.

(Rozh. ze dne 15. října 1924. Rv. I. 1071—24.)

Jednatel tuzemské společnosti s r. o. nemůže býti, kdo bydlí v cizině, třeba se přechodně zdržoval v tuzemsku.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4204.

(Rozh. ze dne 1. října 1924, R. I. 793—24.)

Přijali-li jednatelé společnosti s ručením omezeným směnku na tuto společnost vydanou, svými podpisy za tuto společnost, ačkoli táž, nejsou ještě protokolována, právně neexistuje, ručí osobně a sice směnečně každému směnečnému věřiteli, na kterého směnka indosací přešla, nikoli jen svému kontrahentu obecnoprávně.

Uveřejněno: Česká advokacie, 1925 č. 450.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1925, Rv. I. 493—25.)

Rozhodnutí nejvyššího soudu

ve věcech občanských.

Čís. 3484. V místech, kde nejsou nejméně dva advokáti, může i zmocněnec neadvokát (tedy i notář) podati odvolání do protokolu. (Rozh. ze dne 12. února 1924, R I 91/24.)

Čís. 3487. Třebas se při dobrovolném, před vydáním rozlukového zákona povoleném rozvodu manželství, jež bylo napotom rozloučeno, vzdala manželka veškerých nároků proti mužovi, jmenovitě též nároku na slušnou výživu, může se za podmínek § 19 rozl. zák. domáhati výživného. (Rozh. ze dne 12. února 1924, Rv I 1518/23.)

Čís. 3488. K uplaňování nároku podle § 1042 obč. zák. jest oprávněn i ten, kdo učinil za druhého náklad pro sebe.

Nárok manželky proti manželi na placení výživného, které jí tento zcela nebo z části bezprávně odpirá, není o sobě vyloučen tím, že sdílí s manželem nadále manželské společenství. (Rozh. ze dne 12. února 1924, Rv I. 1627/23.)

Čís. 3493. Bylo-li výživné, stanovené původně rozsudkem, po té upraveno v řízení nesporném, jest i další úpravu provést v řízení nesporném. (Rozh. ze dne 13. února 1924, R I 85/24.)

Čís. 3501. Třebas nesvéprávný před schválením smlouvy podle § 865 obč. zák. byl zemřel, jest na jeho zákonném zástupci (otcovském opatrovníku) i soudu, by jednání přivedl ke konci. (Rozh. ze dne 13. února 1924, R II 45/24.)

Čís. 3502. Výdělková daň požívá za ostatních podmínek zákonného zástavního práva na celé nemovitosti, i když poplatník jest vlastníkem jen její ideální části. (Rozh. ze dne 13. února 1924, R II 51/24.)

Čís. 3505. Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.)

Podmínkou rozluky manželství pro nepřekonatelný odpor, bez ohledu na to, zdali jde o žalobu či žádost, jest souhlas druhého manžela a to zejména i v případech § 18 zákona, leč by od rozvodu uplynula tři léta a šlo o manželství, rozvedené před působností zákona. (Rozh. ze dne 19. února 1924, R I 119/24.)

Čís. 3508. Překupní právo lze ujednati i při jiné smlouvě, než kupní, ba i jako samostatnou smlouvu. Propůjčení předkupního práva nenáleží ke správě jmění a vyžaduje, jde-li o nemovitost náležející do pozůstalosti, schválení soudu pozůstalostního. (Rozh. ze dne 19. února 1924, Rv I 1739/23.)

»Dr. L.«

Rozhodnutí nejvyššího správního soudu

ve věcech finančních.

Společenské smlouvy — disoluce. Při posouzení, zda-li při rozdělení společného jmění jednotlivý podílník nabývá právě jen tolik či více, než odpovídá hodnotě jeho podílu na společném jmění (§ 8 zákona, č. 74/1901), dlužno za platnosti zákona č. 31/1920 přihlížeti k hodnotě podílu dotyčného společníka na souhrnu majetkových objektů, tvořících společné jmění, bez ohledu na to, zdali, po případě do jaké míry hodnota tohoto společného jmění jest vyčerpána pasivou na něm vázajícími. (Nález ze dne 31. ledna 1925, č. 17.859/24.)

Postupy. Převzme-li postoupený dlužník v postupní listině závazek, vykazovati novému věřiteli zaplacení splatných daní, úroků a splátek z pohledávek předcházejících postoupené pohledávce a pod., se sankcí okamžité výpovědi postoupené pohledávky, jest to jen změnou doby splatnosti ve smyslu § 35, věta 2., popl. zákona. (Nález ze dne 26. ledna 1925, č. 4839/24.)

II. Rozhodnutí uveřejněná ve sbírce pořádané presidentem nejvyššího správního soudu a redigované senátním presidentem Drem Bohuslavem.

Č. 1632. Poplatky dědické: I. Průkaz pozůstalostních dluhů. — II. Z částky pozůstalosti připadlé dědičce vzdáním se odkazu odkazovníci platiti jest poplatek vyšší dle poměru odkazovnice k zůstaviteli. (Nález ze 2. ledna 1924 č. 22.427/23.)

Č. 1634. Poplatek nemovitostní: I. Povinnost převodním poplatkem zakládá již nabytí titulu práva vlastnického bez ohledu byla-li smlouva splněna. — II. I placení kupní ceny do určité doby může býti suspensivní podmínkou platnosti smlouvy. (Nález ze dne 4. ledna 1924 č. 22.382/23.)

Č. 1635. Řízení ve věcech finančních. Straně tvrdící včasnost poplatkového rekursu, má býti dána příležitost ke průkazu, že rekurs podala včas doporučeně na poštu. (Nález ze 4. ledna 1924 č. 22.384/23.)